

Energetické daně

Michal Radvan

Energetické daně

- daň ze zemního plynu a některých dalších plynů
- daň z pevných paliv
- daň z elektřiny

Vliv práva ES

- směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny, ve znění směrnice Rady 2004/74/ES ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice 2003/96/ES, pokud jde o možnost některých členských států uplatňovat u energetických produktů a elektřiny dočasné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění

Zařazení do daňového systému

- daně spotřební
- zdaňováno bude dodání vybraného výrobku konečnému spotřebiteli; pokud tedy bude zemní plyn, pevná paliva či elektřina obchodována mezi výrobcí a obchodníky, případně mezi jednotlivými obchodníky, bude obchodována a dodávána bez daně
- toto ustanovení však nevyklučuje případnou evidenční povinnost uvalenou na výrobce a obchodníky správci daně
- správu energetických daní vykonávají (stejně jako v případě dalších spotřebních daní) orgány celní správy

Energetické (ekologické) daně jsou ...

- *povinné, zákonem předem sazbou stanovené dávky, jejichž základem je fyzická jednotka, která má prokazatelný určitý negativní vliv na životní prostředí, a kterými se víceméně pravidelně na nenávratném principu bez ekvivalentního protiplnění odčerpává část nominálního důchodu ekonomického subjektu ve prospěch veřejného peněžního fondu.*

Preambule směrnice Rady **2003/96/ES**

- konstatuje neexistenci předpisů Společenství o minimální daňové sazbě na elektřinu a na jiné energetické produkty než minerální oleje, což může nepříznivě ovlivnit řádné fungování vnitřního trhu
- závažné rozdíly mezi vnitrostátními úrovněmi zdanění energie, které uplatňují členské státy, by mohly být škodlivé pro řádné fungování vnitřního trhu; z těchto důvodů se členským státům ukládá informační povinnost vůči Komisi o úrovních zdanění, které uplatňují na vybrané výrobky, dne 1. ledna každého roku a po každé změně vnitrostátních právních předpisů
- zdanění energetických produktů a případně elektřiny je jedním z dostupných nástrojů k dosažení cílů Kjótského protokolu, který Společenství jako strana Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu ratifikovalo

Minimální úrovně zdanění platné pro *pohonné hmoty*

Vybraný výrobek	Základ daně	Od 1. ledna 2004	Od 1. ledna 2010
Olovnatý benzín	1000 l	421 EUR	421 EUR
Bezolovnatý benzín	1000 l	359 EUR	359 EUR
Plynový olej	1000 l	302 EUR	330 EUR
Petrolej	1000 l	302 EUR	330 EUR
Zkapalnělý plyn (LPG)	1000 l	125 EUR	125 EUR
Zemní plyn	gigajoule spalného tepla	2,6 EUR	2,6 EUR

- Směrnice zároveň stanoví, že nejpozději do 1. ledna 2012 Rada na základě zprávy a návrhu Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně rozhodne o minimálních úrovních zdanění uplatňovaných na plynový olej pro další období počínající 1. lednem 2013.

Minimální úrovně zdanění platné pro *paliva*

Vybraný výrobek	Základ daně	Obchodní účely	Neobchodní účely
Plynový olej	1000 l	21 EUR	21 EUR
Těžký topný olej	1000 l	15 EUR	15 EUR
Petrolej	1000 l	0 EUR	0 EUR
Zkapalnělý plyn (LPG)	1000 l	0 EUR	0 EUR
Zemní plyn	gigajoule spalného tepla	0,15 EUR	0,3 EUR
Uhlí a koks	gigajoule spalného tepla	0,15 EUR	0,3 EUR

Minimální úrovně zdanění platné pro *elektřinu*

Vybraný výrobek	Základ daně	Obchodní účely	Neobchodní účely
Elektřina	MWh	0,5 EUR	1,0 EUR

Možnosti zařazení do právního řádu ČR

- Tři samostatné zákony regulující zdanění energetických produktů
- Jeden zákon regulující zdanění energetických produktů
- Začlenění regulace zdanění energetických produktů do zákona o spotřebních daních

Právní regulace de lege lata

- v zákoně č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, a to jako části 45. – 47. (články LXXII, LXXIII a LXXIV)

Vztah k DPH

- základ daně z přidané hodnoty zahrnuje i daň ze zemního plynu, daň z elektřiny a daň z pevných paliv
- jejich vzájemná provázanost by měla zaručit relativně nenáročnou, jednoduchou a tedy i nepříliš nákladnou správu ekologických daní

Daň ze zemního plynu I

Daň ze zemního plynu I

- příjem do státního rozpočtu cca. 1,5 miliardy korun ročně
- zvýší cenou plynu přibližně o 4,2 %
- osvobozen plyn pro výrobu tepla v domácnostech
- vliv pouze na zvýšení cen tepla při centrálním zásobování a na podnikatelské subjekty.

Daň ze zemního plynu II

- úprava zdanění plynu zcela vyjmuta ze zákona o spotřebních daních a komplexní právní úpravu zdanění plynů najdeme v zákoně o stabilizaci veřejných rozpočtů v rámci daně ze zemního plynu a některých dalších plynů

Daň ze zemního plynu III

- **Plátcem daně** je zejména dodavatel, který dodává plyn konečnému spotřebiteli. Zákon však počítá i s dalšími plátcí, kterými mohou být např. provozovatelé distribučních a přepravních soustav a podzemních zásobníků plynu.
- V den povinnosti vzniku daň přiznat a zaplatit vzniká plátcí registrační povinnost.
- Konečný spotřebitel plynu se stává **poplatníkem daně**.

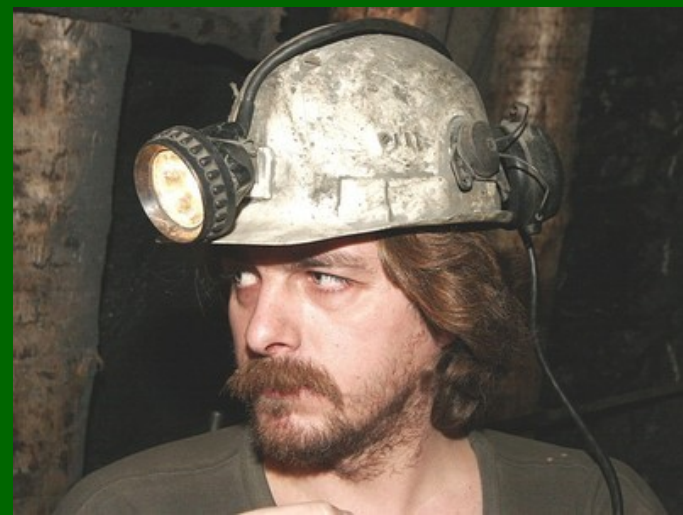
Daň ze zemního plynu IV

- Povinnost plátce daň přiznat a zaplatit je obecně vázána na okamžik dodání plynu poplatníkovi. Ten je však obvykle dodáván průběžně; povinnost přiznat daň tak vzniká až uskutečněním celé dodávky za určité období a dodání nastane v tom zdaňovacím období, ve kterém toto určité období skončilo.
- Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc.
- Daňové přiznání je podáváno do dvacátého pátého dne po skončení zdaňovacího období.
- Ve stejné lhůtě je plátce povinen daň uhradit.

Daň ze zemního plynu V

- **Předmětem daně** je plyn podle kódů nomenklatury, přičemž se rozlišuje účel použití, který má vliv na stanovení sazby.
- **Základem daně** je množství plynu v MWh spalného tepla.
- **Sazby daně** se liší s ohledem na účel použití plynu a odpovídají požadavkům směrnice Rady 2003/96/ES. Jejich výše se pohybuje v rozmezí 0 – 264,80 Kč/MWh spalného tepla.
- V rámci **osvobození od daně** z plynu je rovněž plně respektována směrnice Rady 2003/96/ES. Největší význam má osvobození pro výrobu tepla v domácnostech a v domovních kotelnách.

Daň z pevných paliv I

Daň z pevných paliv I

- zvýšený příjem pro státní rozpočet o 1,7 miliardy korun, tzn. 17,20 Kč vč. DPH na 100 kg uhlí a tedy zvýšení ceny o 9,1 %

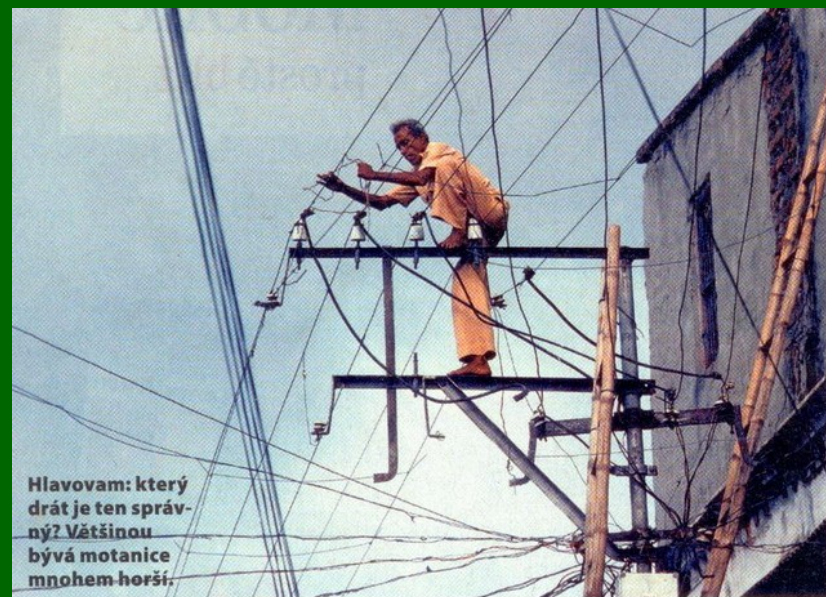
Daň z pevných paliv II

- Poplatníkem daně z pevných paliv je konečný spotřebitel
- Plátce daně – především dodavatel, který dodal pevná paliva konečnému spotřebiteli.
- Ten má nejpozději v den vzniku povinnosti podat daňové přiznání a zaplatit daň registrační povinnost ke správci daně.
- Správce daně – celní orgány.
- Povinnost plátce daň přiznat a zaplatit je obecně vázána na okamžik dodání pevných paliv poplatníkovi.
- Zdaňovacím obdobím je přitom kalendářní měsíc a daňové přiznání je podáváno do dvacátého pátého dne po skončení zdaňovacího období.
- Ve stejné lhůtě je plátce povinen daň uhradit.

Daň z pevných paliv III

- Při určení **předmětu daně** jsou využívány nomenklaturní kódy. Zjednodušeně řečeno je však možné za předmět daně považovat černé uhlí, brikety, hnědé uhlí, koks, polokoks apod.
- Za **základ daně** se považuje množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla v původním vzorku (hořlavině).
- **Sazba daně** je stanovena na úrovni minimální hodnoty požadované směrnicí Rady 2003/96/ES a činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku.
- Od daně jsou **osvobozena** paliva použitá např. k výrobě elektřiny, koksu apod. Osvobození se vztahuje i na pevná paliva do výše technicky zdůvodněných skutečných ztrát při dopravě a skladování.

Daň z elektřiny I

Hlavovam: který drát je ten správný? Většinou bývá motanice mnohem horší.

Daň z elektřiny I

- Daň bude pro státní rozpočet znamenat roční příjem ve výši 1,1 miliardy korun.
- Zavedením daně však dojde k navýšení ceny elektřiny přibližně včetně DPH o 1 %.

Daň z elektřiny II

- **Poplatník** – konečný spotřebitel elektrické energie.
- **Plátce** – obvykle dodavatel elektřiny konečnému spotřebiteli, ale také např. provozovatel distribuční či přenosové soustavy.
- Registrační povinnost plátce k celnímu orgánu, a to ke dni vzniku povinnosti podat daňové přiznání a zaplatit daň.
- Povinnost plátce daň přiznat a zaplatit je obecně vázána na okamžik dodání elektřiny poplatníkovi. Ta je však obvykle dodávána nepřetržitě a povinnost přiznat daň tak vzniká až uskutečněním celé dodávky za určité období a dodání nastane v tom zdaňovacím období, ve kterém proběhl odečet nebo byla jinak zjištěna skutečná spotřeba.
- Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc.
- Daňové přiznání je podáváno do dvacátého pátého dne po skončení zdaňovacího období.
- Ve stejné lhůtě je plátce povinen daň uhradit.

Daň z elektřiny III

- **Předmětem daně** je elektřina uvedená pod kódem nomenklatury 2716.
- Výše daně se určí vynásobením **základu daně** (množství elektřiny v MWh) a **daňové sazby** (28,30 Kč/MWh, což je minimum vyžadované směrnicí Rady 2003/96/ES).
- Z **osvobození od daně** je namístě uvést osvobození elektřiny ekologicky šetrné pocházející ze sluneční energie, větrné energie nebo geotermální energie, vyrobená ve vodních elektrárnách, z biomasy, z emisí metanu z uzavřených uhelných dolů nebo z palivových článků. Nezdaňuje se ani elektřina vyrobená v dopravních prostředcích, pokud je tam i spotřebována, a také např. elektřina použitá k provozování železniční, tramvajové a trolejbusové dopravy.

Závěr

- Jakkoliv jsou do českého právního řádu zaváděny tzv. ekologické daně, dovoluji si tvrdit, že prvky ekologické daně splňuje jen daň z pevných paliv. Je nepopiratelné, že zdražení pevných paliv o daň bude znamenat úspory paliv, snížení produkce CO₂, SO₂, NO_x, prašnosti a celkové úspory energií, podle důvodové zprávy až v rozsahu 0,35 – 1,7 % ze spotřeby roku 2005. Také daň z elektřiny obsahuje některé ekologické prvky, zejména ve skupině osvobození od daně (ekologicky šetrná elektřina, doprava využívající k pohonu elektrickou energii). U daně z plynu však ani důvodová zpráva nenachází podstatný vliv na životní prostředí.